

De syv dødssynder – 2

Luk. 18, 9 – 14

Indledning: Dødssynderne

Vi er i gang med et tema om dødssynderne og *hvorfor, vi gør det, vi ikke vil, og vi ikke gør det, vi gerne vil*. De syv dødssynder:

1. Superbia (Stolthed)
2. Avaritia (grådighed)
3. Luxuria (begær)
4. Invidia (misundelse)
5. Gula (frådseri)
6. Ira (vrede)
7. Acedia (dovenskab)

er oprindeligt en katolsk klassifikation af hovedsynder. De er beregnet til at uddanne og instruere troende i vores tendens til at synde, vores principielle oprør mod Gud. Og man kan i høj grad sige, at dødssynderne afspejler lastekatalogerne i NT. Paulus siger f.eks. til korinterne: *Jeg er bange for, at jeg vil blive vidne til skænderier og misundelse, vrede og egoisme, sårende ord og sladder, hovmod og oprør*. 2. kor 12, 20.

Superbia på godt og ondt

Den første dødssynd er superbia, stolthed. På mange måder klinger stolthed vel egentlig nærmest positivt? Hvordan reagerer du f.eks. hvis nogen siger ”Jeg er stolt af dig”? Helt ærligt er det vel noget, vi alle har brug for at høre fra vores forældre, ægtefælle, venner, arbejdsgiver. Og hvem af os ønsker ikke en dag at kunne se tilbage på vores liv og tænke: Jeg er stolt af det, jeg opnåede? For mange af os gælder det måske, at den største

drivkraft til de ting, vi knokler rundt med i tilværelse, er frygten for en dag at se tilbage på vores liv og tænke: Jeg skammer mig over mit liv.

Så stolthed figurerer vel for mange af os som en positiv motivationsfaktor. Ikke desto mindre er stolthed faktisk blevet betragtet som grundsynden blandt dødssynderne af de fleste teologer op igennem tiderne. Kirkefaderen Augustin fortæller, at det var pga. stolthed Satan faldt. Han ville være ligesom Gud. Det samme gjaldt Adam og Eva. Thomas Aquinas sagde at: "*Stolthed er roden til al synd*". Den amerikanske forfatter T. S. Eliot sagde: *Størstedelen af verdens problemer skyldes mennesker, der gerne vil være vigtige.*

Men hvad hidser de sig sådan op over?? Hvad gør det at være lidt stolt ift. det at begå utroskab, lyve eller stjæle? Man skal da være stolt af sig selv! Det er det, vi siger til vores børn. Frem for alt vil vi gerne give dem et godt selvværd. Er det så forkert? Skal kristne være en undskyldning for sig selv, selvudslettende og fyldt med mindreværd?

Stolthed og selvværd

Nej det er selvfølgelig ikke tilfældet. Selvværd er godt – men det er ikke lige meget, hvordan vi opbygger det. Og stolthed kan for os virke som den bedste måde. Den vej, Jesus viser os, er bare en helt anden. Faktisk den helt modsatte: I stedet for at forsøge at overbevise os selv om, at vi er gode nok, så er den bedste måde at finde fred i sjælen på faktisk at gå den modsatte vej og sige: Jeg afstår helt fra disse drømmerier og minder i stedet mig selv og Gud om de ting, jeg har gjort forkert, alt det jeg har dummet mig med. Det lyder absurd, og i praksis er det så modsat, hvordan vi helt intuitivt reagerer. Men ikke desto mindre er det Jesu kærlige opfordring:

Derefter fortalte Jesus en historie til nogle, som var stolte over deres egen fromhed og følte sig højt hævet over andre: »To mænd gik op til templet for at bede. Den ene var farisæer, den anden var skatteopkræver. Farisæeren stillede sig frem foran de andre og bad således: Jeg takker dig, Gud, at jeg ikke er som så mange andre: røvere, ægteskabsbrydere og andre onde mennesker - eller som den skatteopkræver, der står derhenne. Jeg faster to dage om ugen, og jeg giver tiende af alt, hvad jeg tjener. Skatteopkræveren stod for sig selv med sænket blik. Han slog sig brødebetyngt for brystet og sagde med fortvivlelse i stemmen: Åh, Gud, vær nådig mod mig. Jeg er en

synder. Det siger jeg jer: Det var skatteopkræveren, der blev accepteret af Gud, ikke farisæeren! For de, der ophøjer sig selv, skal ydmyges, men de, der ydmyger sig selv, skal ophøjes.« Luk. 18, 9 – 14

På en måde handler denne lignelse om selvværd. Farisæeren vælger den sædvanlige vej til et bedre selvværd: Stolthedens vej. Han fortæller sig selv og Gud hvor moralsk korrekt, han opfører sig. Han ser sig selv i spejlet og må bare sig: Jeg er ikke noget dårligt menneske: *Jeg takker dig, Gud, at jeg ikke er som så mange andre: røvere, ægteskabsbrydere og andre onde mennesker - eller som den skatteopkræver, der står derhenne. Jeg faster to dage om ugen, og jeg giver tiende af alt, hvad jeg tjener.* Og helt ærligt: Hvem her i lokalet kan måle sig med ham? Han ER da et godt menneske! Han bygger ikke sit værd på sådan noget som penge, udseende, status eller magt. Det, han satser på i sit liv, er faktisk disciplin, generøsitet og troskab! Men ikke desto mindre mener Jesus, at han har et stort problem. Farisæeren er faldet i en fælde. På et eller andet tidspunkt er han begyndt at søge fred med sig selv og Gud i sine egne gode gerninger. Han går fra templet og er rigtig godt tilfreds med sig selv. MEN i historien så siger Jesus, at Gud slet ikke ser situationen på den måde: *Det var skatteopkræveren, der blev accepteret af Gud, ikke farisæeren!*

Jeg synes, dette er utrolig rystende ord!! For hvem af os har ikke tænkt: Jeg er da et ok menneske – i hvert fald bedre end ham og ham? Hvem af os har ikke forsøgt at få det bedre med os selv ved at minde os selv om noget, vi har lykket med engang? Er det en dødssynd!?

Men der er mindst to grunde til at stolthed er en blind vej:

For det første: Hvis du bygger dit værd på det, du kan være stolt af, så bygger du usikkert og sårbart. Hvad gør farisæeren, hvis hans kone pludselig finder en anden, eller hans søn bliver narkoman, eller han selv bliver taget i promillekørsel? Så bryder hans liv sammen og med det hans selvværd. Måske har du prøvet det i dit liv? Der var noget, du satte en ære i, som pludselig ikke længere holdt: En relation, dit helbred, noget materielt... Og i samme nu det forsvandt, blev tæppet under dit selvværd også trukket væk under dig. Hvis vi bygger så usikkert, så kan der ske det, som Jesus taler om i sin lignelse om huset på klippen og huset på sandet: Vi kan risikere, at stormen kommer, og at vi så skal leve i vores stoltheds ruiner...

For det andet duer det ikke at bygge vores selvværd på det, vi kan være stolte af, fordi "sammenligningens ulidelige sideblik", som Kirkegaard kalder det, bliver uundgåeligt. Vi bliver simpelthen nød til at sammenligne os med andre: *Jeg takker dig, Gud, at jeg ikke er som så mange andre: røvere, ægteskabsbrydere og andre onde mennesker - eller som den skatteopkræver, der står derhenne.*

Når vi sammenligner os og tænker: Måske er jeg ikke perfekt – men jeg er da bedre end:... Så virker det igen uskyldigt, ufarligt, men det, der sker, er i virkeligheden fatalt. Der sniger sig en distance ind mellem os og andre mennesker. Når farisæeren sammenligner sig, så sker der et brud i det fundamentale fællesskab, der forbinder ham med hans medmenneske. (Vits) Grundlæggende er stolthed at se ned på eller at nægte at anerkende andre menneskers værdighed og ligeværd. Det skaber ensomhed. Det er farligt!!! Stolthed medfører fjendskab. Stolthed gør at jeg mistænker min næste for at ville tage førstepladsen fra mig. Stolthed tvinger mig til at nedgøre andre – måske endda min ven eller ægtefælle - på forskellige subtile måder, sådan at jeg fremstår eller i det mindste føler mig overlegen. Den stolte bliver aldrig tilfreds. Hvis han lykkes, ender han blot i ultimativ ensomhed.

Så selvom vi måske tænker at stolthed er ret uskyldigt, så er der er en god grund til, at Jesus og alle kirkefædrene ikke syntes det. De fniser ikke, som om det var en frisko-is i nyt layout. De gyser, som hvis der var tale om cancer eller nazisternes koncentrationslejre. For stolthed isolerer os mere end noget andet..

Ydmyghed

Men alle dødssynderne har også en modsætning, en dyd, og stoltheds "moddyd" er naturligvis ydmyghed. Ydmyghed er som undertøj: Meget væsentligt, men hvis man viser det frem, er det uanstændigt. Ydmyghed er væsentligt – ikke fordi vi er nogen slemme, slemme nogen, der skal skamme os – men fordi vi skal forsøge at ligne Gud, i hvis billede vi er skabt: Vi skal være ydmyge, fordi Gud er ydmyg! Jesus havde al mulig grund til at være stolt. Johannes skriver:

Jesus vidste, at Faderen nu havde overladt det hele til ham. Han vidste jo, at det var Gud, der havde sendt ham på denne mission, og at han snart skulle vende tilbage til Gud.

Man må sige, at han havde noget at have sin stolthed i, men han var ydmyg: *Jesus rejste sig nu fra det sted, hvor han lå ved bordet, og tog sin yderkjortel af. Så hev han op i inderkjortlen og bandt et håndklæde om sig som bælte. Derefter hældte han vand i et vandfad og gav sig til at vaske disciplenes fødder.*

Joh 13, 3 – 5.

Det er ikke sådan, at Jesus vaskede sine disciples fødder PÅ TRODS af, at han var Guds søn. Nej tværtimod!! Det var faktisk FORDI, Jesus var den, han var, at han vaskede disciplenes fødder, som var den mest ydmyge opgave, man kunne påtage sig. Og gør Jesu ydmyghed overfor alle mennesker ikke al vores stolthed til skamme?? Jeg får røde øre! Hvis han ikke er stolt, hvem er jeg da at være stolt af noget som helst? *Vores stolthed vil at vi skal fremstå mere vigtige og ophøjede... Men paradokset er, at det er ydmyghed, der får os til at ligne Gud mere.* Det er kun i ydmyghed, vi formår at reflektere Guds karaktertræk: Kærlighed, barmhjertighed, visdom, godhed, gavmildhed, tålmodighed, tilgivelse. Augustin: *Det var stolthed, der gjorde engle til djævlene. Det er ydmyghed der gør mennesker til engle.*

Hvis stolthed er, at ville have at alle andre skal lægge mærke til os, se op til os, anerkende os, så er ydmyghed at være sikker nok i sig selv til IKKE at tiltrække sig opmærksomheden hele tiden, at give plads til andre mennesker, så de kan udfolde sig og være sig selv, at nægte at mase sin egen agenda igennem. Ydmyghed er viljen og evnen til at tjene andre - ligesom Gud gør!

Jeg fik mig et par personlige forbilleder lige i det her, da vi var på en stor Vineyard konference i England i vinters. Det var Trent Vineyard og i særdeleshed Tom og Helen Murphy, der stod for konferencen. Det havde været et kæmpe arbejde. Og det var en stor succes. Sidste aften kom John og Debbie, som er senior pastors i kirken, derfor på scenen, og der var stående applaus for dem og Trent Vineyard. Og så faldt mit blik på Tom og Helen, som stod død trætte og klappede glade. Kender I det, at man tænker i, hvem der skal have "credit for hvad"? Jeg tænkte, det er da Tom og Helen, vi burde klappe af. Men de så ud til at være hævet over sådan nogen tanker. Ydmyghed er at være mere interesseret i andres historier og succeser end i vores egne. Og jeg tænkte bare, SÅDAN vil jeg tjene Jesus!

Ydmyghed kan virke svagt og passivt, men hvad vi lærer i denne her lignelse er, at det er den mest kraftfulde styrke i verden. Ydmyghed bygger vores værd op meget mere effektivt end stolthed! For kristen ydmyghed bygger på, at Gud er klippen: *Skatteopkræveren stod for sig selv med sænket blik. Han slog sig brødebetyngt for brystet og sagde med fortvivlelse i stemmen: >Åh, Gud, vær nådig mod mig. Jeg er en synder.< 14 Det siger jeg jer: Det var skatteopkræveren, der blev accepteret af Gud, ikke farisæeren! For de, der ophøjer sig selv, skal ydmyges, men de, der ydmyger sig selv, skal ophøjes.*« Her er sikkerheden ikke, at jeg er god eller rettere sagt bedre end de andre, men sikkerheden ligger alene i, at jeg er skabt, elsket og tilgivet af Gud. Martin Luther skrev: *Vi er ikke elskede, fordi vi er attraktive, men attraktive, fordi vi er elskede!*

Nadver

Vi skal fejre nadver sammen (KALD OP), for i nadveren siger vi til Gud: *Gud, vær nådig mod mig. Jeg er en synder.* Her accepterer Gud os. Her har vi en vej ud af vores stoltheds ruiner. Her får vi fred til at tjene Gud med glæde.

Jeg vil ikke læse nogen nadverttekst i dag men vise et filmklip fra filmen Luther: Vendepunktet i hans liv: Han skifter fra at bygge sit værd på hvor stolt, han kan være over sine egne præstationer, til at lade Guds kærlighed og nåde være fundamentet.

Klip fra Luther: Kapitel 2: 0:00 til 2:10 (husk danske undertekster!).

Bøn

Jeg er din. Frels mig. Frels os fra vores stolthed. Vi er dine: Elskede, tilgivede børn.